

**2026 M. PAKARTOTINĖS SESIJOS LENKŲ TAUTINĖS MAŽUMOS GIMTOSIOS KALBOS IR
LITERATŪROS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO ANTROS DALIES KANDIDATŲ
DARBŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA**

I DALIS

TESTO ATSAKYMŲ LAPAS IR VERTINIMO APRAŠAS (30 taškų)

Užd. Nr.	Numatyti teisingi atsakymai	Mokinio atsakymo vertinimo aprašas	Taškai
1.	1 – D, 2 – E, 3 – A, 4 – F.	2 taškai už 4 teisingus atsakymus. 1 taškas už 2–3 teisingus atsakymus. 0 taškų už 0–1 teisingą atsakymą.	2
2.	A. Staś z wojny! B. Osiem miesięcy nie było go w domu...	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	2
3.	pomnożenie kapitału.	1 tašką už teisingą atsakymą.	1
4.	A. ambitny [...] np. A. podejmuje się bardzo trudnego i ryzykownego zadania; chce pokazać, że może osiągnąć znacznie więcej niż inni (lub inna logiczna odpowiedź). B. gościnny [...] np. B. częstuje przyjaciela wszystkim, co ma w swoich zapasach; bardzo serdecznie wita swojego przyjaciela (lub inna logiczna odpowiedź).	Po 1 tašką už kiekvieną teisingai pasirengtą būdvardį ir po 1 tašką už kiekvieną logišką pagrindimą.	4
5.	A – PRAWDA B – FAŁSZ	1 taškas už 2 teisingus atsakymus. 0 taškų už 0–1 teisingą atsakymą.	1
6.	A – Rzecki B – Wokulski	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	2
7.	Np. Bolało go, że nikt nie zauważał jego starań o pomnożenie majątku żony / że wszyscy chwalili Minclów, a nikt nie doceniał jego trudu / że wszyscy wyrzucali mu łatwość w przejęciu majątku żony (lub inna logiczna odpowiedź).	1 taškas už tinkamą logišką atsakymą. Kalbos ir rašybos taisyklingumas nevertinamas. Jeigu dėl daugybės klaidų atsakymas nesuprantamas, užduotis yra vertinama 0 taškų.	1
8.	A – płacić za coś B – mieć środki na życie C – sprzedawać więcej towarów	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	3
9.	A – (1) epitet – (2) np. żona była niezwykle dobra wobec Wokulskiego; żona Wokulskiego miała bardzo dobry charakter (lub inne logiczne wyjaśnienie).	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą pavadinimą ir po 1 tašką už kiekvieną logišką paaiškinimą.	4

Užd. Nr.	Numatyti teisingi atsakymai	Mokinio atsakymo vertinimo aprašas	Taškai
	B – (1) hiperbola – (2) np. wysiłek Wokulskiego był bardzo duży; Wokulski był znacznie bardziej zaradny niż Minclowie (lub inne logiczne wyjaśnienie).		
10.	A – np. często brakuje mu pieniędzy na zakup czegoś; bierze towary na rachunek (lub inna logiczna odpowiedź). B – np. nie ma posagu; jest niebogata; nikt nie stara się o jej rękę (lub inna logiczna odpowiedź). Może być sformułowanie własne lub cytaty z tekstu.	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą. Kalbos ir rašybos taisyklų nevertinamas. Jeigu dėl daugybės klaidų ar nelogiškų sutrumpinimų atsakymas nesuprantamas, užduotis yra vertinama 0 taškų.	2
11.	A – słuchający, oczarowany; B – grająca, urocza; C – jaskrawe, kontrastujące. Formy przymiotników mogą mieć postać rodzaju męskiego, nie muszą być dostosowane rodzajowo do rzeczowników.	Po 1 tašką už kiekvienoje eilutėje įrašytus du teisingus apibrėžimus. Jeigu mokinys vienoje eilutėje pateikia daugiau negu du atsakymus, visa eilutė laikoma neteisingu atsakymu.	3
12.	Np. Na obrazie Wyczółkowskiego widzimy scenkę salonową z udziałem dwojga eleganckich ludzi. Na pierwszym planie urocza młoda kobieta w jaskrawej żółtej sukni gra na fortepianie, jedną ręką właśnie przewraca kartki nut. Towarzyszący jej młody mężczyzna jest oczarowany jej grą, a może jej urodą. Panuje beztroski, swobodny nastrój, gdyż oboje cieszą się chwilą. Uśmiechy na twarzach zdradzają, że para dobrze spędza czas i łączy tych dwoje ludzi jakiś rodzaj zażyłości. / Świeże kwiaty na fortepianie korespondują z motywem kwiatowym na ciemnej ścianie w tle. / Elegancki wygląd przystojnego mężczyzny pasuje do strojnej sukni i fryzury kobiety. ALBO Obraz <i>Ujrzałem raz – scena przy fortepianie</i> ukazuje sytuację w salonie bogatego domu. Przedstawione na nim są dwie młode, elegancko ubrane osoby – urocza kobieta i przystojny mężczyzna. Kobieta jest zajęta grą na fortepianie, która jej sprawia wielką przyjemność. Mężczyzna prawdopodobnie śpiewa, jest bardzo wesoło usposobiony, a jednocześnie oczarowany kobietą i jej grą. Obie postacie łączy to, że wspólnie wykonywany utwór wprowadził ich w dobry nastrój,	3 taškai už turinį: po 1 tašką už taiklią dviejų atvaizduotų asmenų – moters ir vyro: jų išvaizdos, veiksmų, aplinkos ir nuotaikos aptarimą; 1 taškas už pastebėjimą, kokie du elementai (aspektai) ir kokių būdu yra susiję tarpusavyje. 1 taškas už rišlų ir argumentuotą atsakymą. 1 taškas už kalbos taisyklų (leidžiama padaryti iki 2 įvairių kalbos klaidų – leksikos, gramatikos, rašybos ar skyrybos). Jeigu dėl daugybės klaidų tekstas nesuprantamas, užduotis yra vertinama 0 taškų.	5

Užd. Nr.	Numatyti teisingi atsakymai	Mokinio atsakymo vertinimo aprašas	Taškai
	oboje uśmiechają się, wspólne spędzanie czasu sprawia im wielką radość. / Ze spojrzeń i miłego nastroju obu osób można się domyślać, że <u>łączy</u> ich uczucie miłości lub przyjaźni. / Jaskrawe kolory – złocista suknia kobiety, czerwone i białe kwiaty na fortepianie – <u>koresponduje</u> z radosnym nastrojem osób.		

Iš viso – 30 taškų.

II DALIS

RAŠTO DARBO VERTINIMAS (30 taškų)

BENDROS PASTABOS:

Kiekvienas vertinimo kriterijus išsamiai aprašomas, nurodant didžiausio galimų surinkti taškų skaičiaus paskirstymą. Taškų skaičius mažinamas, atsižvelgiant į esminių* ir neesminių** trūkumų skaičių.

* Esminis trūkumas – tai vieno iš rašto darbui keliamų kiekvieno vertinimo kriterijaus reikalavimų, vertinamų 1 tašku, nepaisymas.

** Neesminis trūkumas – tai nepakankamai tikslus (ar išsamus, taiklus) kurio nors keliamo kiekvieno vertinimo kriterijaus reikalavimo taikymas.

1. TURINIO VERTINIMAS

1.1. SAMPROTAVIMO RAŠINIO TURINIO VERTINIMAS (14 taškų)

Kriterijai	Vertinimo kriterijų aprašas	Taškai
1.1.1. TEMA	Tema tinkamai suprasta , išsamiai ir kryptingai aptariami bent du temos reikšminiai žodžiai (ar esminiai aspektai) ir jų tarpusavio sąsajos – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieno reikšminio žodžio ar esminio aspekto aptarimą).	2
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2 neesminiai trūkumai.	1
	Darbas neatitinka kriterijų.	0
1.1.2. PAGRINDINĖ MINTIS IR SAMPROTAVIMO LOGIKA	Aiškiai ir motyvuotai formuluojama tezė (hipotezė), atitinkanti problemos sprendimą – 1 taškas. Tezė aiškiai ir logiškai pagrindžiama mažiausiai dviem tinkamais ir įtaigiais argumentais (teiginiais), jie išsamiai paaiškinami ir pagrindžiami pavyzdžiais – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną argumentą). Samprotaujant tinkamai derinamos bent trys įvairios mąstymo operacijos – 1 taškas.	5

	Jeigu derinamos daugiau negu trys įvairios mąstymo operacijos ARBA tezę aiškiai ir logiškai pagrindžiama daugiau negu dviem tinkamais ir įtaigiais argumentais (teiginiais), jie išsamiai paaiškinami ir pagrindžiami pavyzdžiais, ARBA demonstruojamas platus ir gilus mąstymas – 1 taškas. Gali būti 1 neesminis trūkumas.	
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai.	4
	Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai.	3
	Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai.	1
	Darbas neatitinka kriterijų.	0
1.1.3. LITERATŪRA IR KONTEKSTAI (bent vienas yra iš privalomųjų kūrinių sąrašo).	Motyvuotai remiamasi bent dviem literatūros pavyzdžiais , kokių reikalaujama rašto darbo užduotyje (bent vienas iš literatūros kūrinių turi būti atitinkamai baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių rašytojo iš III ir IV gimnazijos klasės privalomųjų kūrinių sąrašų), ir jie tikslingai nagrinėjami – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną pavyzdį). Tikslingai ir funkcionaliai remiamasi bent dviem temai atskleisti tinkamais kontekstais (pvz., literatūriniu, biografiniu, istoriniu, kultūriniu, socialiniu) – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną kontekstą). Aptariant įvairius reiškinius, tikslingai vartojamos tinkamos literatūrologijos sąvokos – 1 taškas (2 sąvokos ir daugiau). Akivaizdus literatūrinis ir (ar) kultūrinis išprusimas* – 2 taškai už išprusimą dviejose skirtingose srityse, 1 taškas už išprusimą vienoje srityje. * Išprusimas suprantamas kaip platesnės dalykinės žinios ir kultūros (įskaitant literatūrą ir meną) išmanymas; gebėjimai tinkamai derinti kontekstus, kultūros kodus, terminologiją. Gali būti 1 fakto klaida arba 1 neesminis trūkumas.	7
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai, ARBA 2 fakto klaidos.	6
	Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai, ARBA 3 fakto klaidos.	5
	Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai, ARBA 4 fakto klaidos.	4

	Yra 4 esminiai trūkumai ARBA 5–6 neesminiai trūkumai, ARBA 5 fakto klaidos.	3
	Yra 5 esminiai trūkumai ARBA 6–7 neesminiai trūkumai, ARBA 6 fakto klaidos.	2
	Yra 6 esminiai trūkumai ARBA 7–8 neesminiai trūkumai, ARBA 7 fakto klaidos.	1
	Darbas neatitinka kriterijų. Nesiremiamas nė vienu kūriniu iš privalomųjų kūrinių sąrašo.	0

PASTABOS

1. Jeigu rašto darbas parašytas kita tema, negu nurodyta egzamino užduotyje, visas darbas vertinamas 0 taškų.
2. Jeigu rašto darbe minimas tik kūrinio pavadinimas, tačiau trūksta išsamesnio kūrinio (pvz., motyvų, veikėjų, įvykių) nagrinėjimo, tai nelaikoma literatūros pavyzdžiu.

1.2. INTERPRETACIJOS TURINIO VERTINIMAS (14 taškų)

Kriterijai	Vertinimo kriterijų aprašas	Taškai
1.2.1. TEMATIKA	Tinkamai ir išsamiai aptariama interpretuojamo kūrinio (arba jo ištraukos) tema ir (ar) problematika , ir (ar) deklaruojamos vertybės – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną temą, problematikos, vertybių aptarimą).	2
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2 neesminiai trūkumai.	1
	Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0
1.2.2. SAMPROTAVIMO LOGIKA	Kūrinio interpretacijos tezė (hipotezė) suformuluota motyvuotai (logiškai) – 1 taškas. Tezė (hipotezė) aiškiai ir logiškai pagrįsta bent dviem tinkamais argumentais (teiginiais). Visi argumentai (teiginiai) yra išsamiai paaiškinti ir pagrįsti interpretuojamo teksto pavyzdžiais, laikantis citavimo taisyklių – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną argumentą). Samprotaujant tinkamai derinamos bent trys mąstymo operacijos – 1 taškas. Jeigu interpretavimo tezė (hipotezė) aiškiai ir logiškai pagrindžiama daugiau negu dviem tinkamais ir įtaigiais argumentais (teiginiais), jie yra išsamiai paaiškinti ir pagrįsti pavyzdžiais – 1 taškas. Jeigu aiškiai ir nuosekliai išreikštas požiūris, pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi ARBA demonstruojamas platus ir gilus mąstymas – 1 taškas.	6

	Gali būti 1 vienas neesminis trūkumas.	
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai.	5
	Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai.	4
	Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai.	3
	Yra 4 esminiai trūkumai ARBA 5–6 neesminiai trūkumai.	2
	Yra 5 esminiai trūkumai ARBA 6–7 neesminiai trūkumai.	1
	Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0
1.2.3. LITERATŪRA IR KONTEKSTAI	Išsamiai ir argumentuotai aptariami bent trys teksto poetikos elementai ir paaiškinamos jų funkcijos interpretacijos kontekste, tikslingai ir tinkamai vartojant literatūrologijos sąvokas – 3 taškai (po 1 tašką už kiekvieno poetikos elemento aptarimą). Tikslingai remiamasi bent dviem tinkamais kontekstais (pvz., literatūriniu, biografiniu, istoriniu, kultūriniu, socialiniu) – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną kontekstą). Akivaizdus literatūrinis ir (ar) kultūrinis išprusimas* – 1 taškas. * Išprusimas suprantamas kaip platesnės dalykinės žinios ir kultūros (įskaitant literatūrą ir meną) išmanymas; gebėjimai tinkamai derinti kontekstus, kultūros kodus, terminologiją. Gali būti 1 fakto klaida arba 1 neesminis trūkumas.	6
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai, ARBA 2 fakto klaidos.	5
	Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai, ARBA 3 fakto klaidos.	4
	Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai, ARBA 4 fakto klaidos.	3
	Yra 4 esminiai trūkumai ARBA 5–6 neesminiai trūkumai, ARBA 5 fakto klaidos.	2
	Yra 5 esminiai trūkumai ARBA 6–7 neesminiai trūkumai, ARBA 6 fakto klaidos.	1

	Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0
--	--	---

PASTABA. Jeigu interpretuojamas kitas tekstas, negu pateiktas egzamino užduotyje, visas darbas vertinamas 0 taškų.

2. TEKSTO STRUKTŪROS IR RIŠLUMO VERTINIMAS (4 taškai)

Vertinimo kriterijų aprašas	Taškai
Tema užrašyta taisyklingai ir pilnai. Trinarė teksto struktūra. Tekstas racionaliai padalytas į pastraipas. Tinkamos įžangos (1 pastraipa), dėstymo (mažiausiai 2 pastraipos) ir pabaigos (1 pastraipa) proporcijos – 1 taškas. Tekstas rišlus (semantinis rišlumas). Kryptinga įžanga ir pagrįsta pabaiga (samprotavimo išvados ar dalinių išvadų apibendrinimas). Gali būti 1 neesminis trūkumas įžangoje arba pabaigoje – 1 taškas. Pastraipoms būdingas nuoseklumas ir aiški vidinė struktūra. Pastraipos yra susietos tarpusavyje (gramatinis rišlumas) – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvienos pastraipos rišlumą). Gali būti 1 neesminis trūkumas.	4
Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai.	3
Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai.	2
Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai.	1
Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0

3. STILIAUS VERTINIMAS (3 taškai)

Vertinimo aprašas	Taškai
Stilius atitinka rašinio žanrą, išlaikytas stiliaus vientisumas – 1 taškas. Platus kalbos priemonių spektras: turtingas žodynas, vartojama abstrakčioji leksika – 1 taškas. Sintaksinių konstrukcijų įvairovė – 1 taškas. Gali būti 1–2 stiliaus klaidos ar trūkumai.	3
Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai. Gali būti 3–4 stiliaus klaidos ar trūkumai.	2
Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai. Gali būti 5–6 stiliaus klaidos ar trūkumai.	1
Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0

4. KALBOS TAISYKLINGUMO VERTINIMAS (9 taškai)

4.1. Gramatikos ir leksikos, klaidos	Taškai	4.2. Rašybos klaidos	Taškai	4.3. Skyrybos klaidos	Taškai
0–4	5				
5–7	4				

8–11	3				
12–15	2	0–4	2	0–4	2
16–18	1	5–8	1	5–8	1
19 ir daugiau	0	9 ir daugiau	0	9 ir daugiau	0

PASTABOS

- Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos ir stiliaus klaidos skaičiuojamos tik 300 žodžių apimties teksto dalyje. Turinys ir teksto struktūra vertinami nuo rašto darbo pradžios iki pabaigos.
- Kalbos taisyklingumo (gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos) ir stiliaus klaidos žymimos iki nulio taškų ribos.
- Pasikartojanti darbe ta pati leksikos, gramatikos, rašybos (pasikartojanti tame pačiame žodyje) ar skyrybos klaida (pvz. trūksta kablelio prieš tą patį jungtuką) laikoma viena klaida.
- Akies klaida laikoma atsitiktinė klaida, kuri darbe nesikartoja, t. y. kitur rašinyje žodis rašomas taisyklingai. Trys akies klaidos laikomos viena rašybos klaida.
- Žodžių kėlimo klaidos laikomos viena rašybos klaida visame darbe.
- Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas tik iš vienos pusės laikomas viena skyrybos klaida.
- Jeigu tekste pasikartoja tam tikrų rašybos trūkumų, pvz., svetima raidžių grafinė forma, trūksta diakritinių ženklų, šie trūkumai laikomi visame rašto darbe viena rašybos klaida.
- Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus ar logikos klaida, išskyrus tuos atvejus, kai sakinyje yra neproporcingai ilgas ir stokoja rišlumo, aiškios minties, nuoseklumo.
- Jei kandidatas parašė trumpesnę negu 300 žodžių tekstą, mažinamas taškų skaičius, atsižvelgiant į teksto žodžių skaičių pagal pridedamą lentelę.

Žodžių skaičius rašto darbe	Mažinamų taškų skaičius	Komentaras
299–275	1	Jeigu kandidatas parašė mažiau negu 250 žodžių, visas rašto darbas yra vertinamas tik turinio bei struktūros ir rišlumo aspektu (už stiliaus ir kalbos taisyklingumo kriterijus taškų neskiriama).
274–250	2	

10. Vertinimo metu kilus įtarimui, kad kandidatai užduotis atliko nesavarankiškai, naudojosi pašaline pagalba ar kito autoriaus darbu, nenurodydami tikrosios autorystės, taip pat, kad kelių kandidatų dalyko brandos egzamino užduotis ar jos dalis atlikta identišškai, tokie darbai perduodami valstybinio brandos egzamino vertinimo komisijos pirmininkui. Komisijos pirmininkas, išnagrinėjęs šiuos atvejus, apie tai surašo aktą ir teikia argumentuotą siūlymą Nacionalinės švietimo agentūros direktoriui dėl tų darbų ar jų dalių nevertinimo.